

Huomattavia putkilokasvilahjoituksia ja -hankintoja

Keisarillisen Turun Akatemian herbaarioissa mainitaan olleen 1811 näytteitä noin 10 000 kasvilajista, ja Turun palon aikana niitä oli noin 20 000. Ne kaikki tuhoutuivat 1827. Uusien kokoelmien kertyminen tapahtui etenkin lahjoituksin ja ostoin. Niistä alla merkittävimpiä 1800-luvulla saatuja.

Carl Reinhold Sahlberg (1779–1860) myi kokoelmansa 1828. Siinä oli 5 132 näytettä, etenkin Fennoskandiasta. Kokoelma oli alku uuden herbaarion kokoamiselle. Saadut varat Sahlberg käytti tutkimusmatkojen rahoittamiseen.

Samuel Elisée Bridel-Briderin (1761–1828) merkittävä putkilokasvikokoelma ostettiin 1829. Siinä oli 25000 näytettä 7000 lajista. Bridel-Brideri oli sveitsiläis-saksalaisen sammaltutkija, ja kokoelmassa oli erityisesti Alppien, Italian ja itämaiden kasveja.

Sven Schjerfbeckin (1797–1833) näytteet, 3 896 kpl, lahjoitti hänen leskensä vuonna 1834. Schjerfbeck työskenteli Turun Akatemian kasvimuseolla 1820-luvun alussa ja järjesteli kokoelmia. Hän on merkinnyt kirjaimella H professori Carl Niklas Helleniuksen näytteet, jotka säilyivät osana Sahlbergin herbaariota. Niissä on runsaasti näytteitä, jotka on kerätty Suomesta ennen Turun paloa.

Franz Wilhelm Sieberin (1789–1844) merkittävä kasvikokoelma hankittiin kasvimuseolle 1835. Sen myi naturaaliokauppias Parreyss, ja siinä on noin 1790 näytettä, joista 941 on kerätty Australian New South Walesista 1823, 176 Etelä Afrikan Hyväntoivonnimeltä 1824, 380 Mauritiukselta 1822 ja 188 Trinidadista 1822. Niissä on runsaasti tyyppinäytteitä.

Christian von Steven 1781–1863

Christian von Steven lahjoitti 1860 herbaarionsa ja kirjastonsa kasvitieteellisen osan Helsingin yliopistolle. Herbaariossa on kaikkiaan noin 100 000 näytettä noin 23 000 lajista. Tarkkaa määrää ei tunneta, sillä yhdellä arkilla saattaa olla useita keruita. Steven sai vaihdossa huomattavan paljon näytteitä ajan tunnetuilta kasvitieteilijöiltä, kuten W.S.J.G. Besser, P.E. Boissier, A. von Bunge, A.P. de Candolle, T.H.H. von Heldreich, W.J. Hooker, F.A. Marschall von Bieberstein, W.G. Schimper, O.P. Swartz ja N.P.K.M. Turczaninow. Stevenin keruut ovat etupäässä Etelä-Venäjältä, mm. Krimiltä ja Kaukasiasta. Hän lähetti paljon näytteitä mm. Marschall von Biebersteinille ja de Candollelle, jotka kuvasivat niistä useita uusia lajeja. Kasvi- ja sienimuseon putkilokasvikokoelmassa on satoja tyyppinäytteitä. Kaikkiaan Steven kuvasi noin 800 putkilokasvitaksonia.

Ringius & Fries, Herbarium Normale lähetettiin kasvimuseolle 1835–1864. Se sisältää 16 osaa, etupäässä Pohjoismaiden putkilokasveja ja muutamia leviä. Näytteitä on myös Kuolan niemimaalta, joita keräsi etenkin Fredrik Nylander 1840-luvulla. Kaikkiaan näytteitä on 2223.

Carl Fredrik Nyman (1820–1893) lahjoitti 1866 yhteensä 2438 putkilokasvinäytettä, etenkin Euroopasta kerättyjä. Nyman kirjoitti useita yhteenvetoja Euroopan putkilokasvilajistosta.

Nils Johan Andersson (1821–1880) lahjoitti 1866 *Flora Lapponica* eksikkaatin, jossa oli 307 putkilokasvinäytettä. Se on merkittävä kooste Pohjois-Euroopan lajistosta.

Nils Isak Fellman (1841–1902) lahjoitti 1866 kokoamansa eksikkaatin *Plantae arcticae exsiccatae*. Se on merkittävä kokoelma Itäfennoskandian putkilokasveja, kaikkiaan 370 numeroa.

Harald Lindberg (1871–1963), Kasvimuseon kustos, myi museolle 1920-luvun alussa 50 000 näytteen kokoelmansa, siinä oli 13 000 lajia. Erittäin suuren arvostuksen saavutti Lindbergin toimittama neljäosainen, 2081 numeroa käsittävä *Plantae Finlandiae exsiccatae*. Ensimmäiset 400 numeroa jaettiin vuonna 1906, 600 numeroa 1916, 300 numeroa 1933 ja 781 numeroa 1944. Jokaista numeroa oli 25 arkkia, yhteensä 52025 näytettä.

Institutionaaliset lahjoitukset

Vuosikymmenten aikana Helsingin yliopiston laitokset ovat lakkauttaneet kokoelmansa ja näytteet siirretty pysyvästi osaksi Luonnontieteellisen Keskusmuseon (Luomus) kokoelmia (H). Kasvipatologian laitoksen herbaario (HPP) lakkautettiin vuonna 1974, Metsänhoitotieteen laitoksen (HSI) vuonna 2000, Kasvitieteen perusopetuksen laitoksen (HEL) vuonna 2009. Myös Puutarhatieteen laitoksen kokoelmat (HHC) on lahjoitettu, mutta vuosi on jäänyt merkitsemättä.

Suuria kokoelmia on ollut myös tutkimuslaitoksissa. Luonnonvarakeskus (Luke) lahjoitti Metsäntutkimuslaitoksen herbaarion (HFR) vuonna 2016, ja myös Maatalouden tutkimuskeskuksen herbaario (TIK) on nykyisin Kasvimuseon kokoelmissa.

Myös kouluissa ja seminaareissa oli aikanaan laajoja kasvikokoelmia jotka ovat päätyneet Kasvimuseoon, kuten Helsingin Normaalilyseosta ja Venäläisestä koulusta.

Lakkautuskokoelmista on siirretty Kasvimuseolle vähintään satatuhatta näytettä. Kaikki tutkitaan huolella ja kokoelmiin päätyvät vain näytteet, joilla arvioidaan olevan tutkimuksellista arvoa.